

ปลงซะ.....ไม่ปลงจะเสียคน.....

นำเสนอเมื่อ : 12 เม.ย. 2552

เรื่องราวในโลกนี้เกิดขึ้นได้ล้วนแต่เราเป็นผู้กระทำถึงแม้ชะตาชีวิตจะกำหนดให้ท่านเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ แต่ถาใจท่านเกิดความมุ่งมั่น

จะทำได้ก็ตาม จงรักษาความมุ่งมั่นนั้นแล้วความมุ่งมั่นนั้นที่อาจแปร

ร้ายให้กลายเป็นดีได้ อยู่ที่ตัวท่านเอง ชะตาชีวิตแม้จะอยู่ที่ฟ้า แต่ฟ้าก็รอ ลุ้นให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น จงจำคำนี้ไว้นะ ถึงแม้ชะตาชีวิตจะอยู่

ที่ฟ้า แต่ฟ้าก็ลุ้นมนุษย์เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น โดยละกิเลส ความเคยชิน และตัวตน และเข้าใจรัก โลก โกรธ หลงให้ถูกต้องอะไรละที่ต้องเรียกว่ารัก อะไรละที่ต้องควรโกรธ โกรธที่ตัวเองไม่ดีพอไม่ใช่โกรธที่เขาไม่ดี รักที่เขายังดีไม่ได้ ไม่ใช่เกลียดเขาที่เขาไม่ดี นี่คือการ โลก โกรธ หลง อย่างถูกต้อง เข้าใจใหม่ มนุษย์มักจะเกลียดคนไหนที่เขาไม่ดี แต่ความเกลียดที่แท้จริงคือ เกลียดที่ตัวเองไม่ดีไปรักคนอื่นที่เขาไม่ได้ดีสักที เขาไม่ดีเราต้องเห็นใจ เราต้องเมตตา อย่าไปโกรธที่เขาไม่ดี แต่จงโกรธตัวเราเองที่อยู่กับเขาแล้ว เขาดีไม่ได้ใช่ไหมจงรักเขาอย่างที่เราควรรัก แล้วรักนั้นจะไม่นำพาทุกข์มาให้เกิดกับใจเราและใจเขา จง

ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดี เมตตาให้มาก ๆ ใจกว้างอย่าง เข้มแข็ง

ความจริงแล้วมีโลภะ โทสะ
โมหะเป็นหัวหน้าหมวดกิเลส

สำหรับโลภะนั้น
มีราคะเขาย่อยด้วย (ราคะเป็น subset)

ที่พูดกันว่ารักแล้วตามด้วยโลภะนั้น
ความจริงเป็นกิเลสหมวดเดียวกัน

คือ หมวดอยาก หมวดเอา
หมวดยึด อันเป็นภวตัณหา

คุณเป็นเพราะฟังสละสลวยและเข้าใจยาก
ว่าพูดว่าโลภ โกรธ หลงอย่างเดียวครับ

อารมณ์อื่นที่คุณรู้ห้อยยกคือกลัว
เกลียด เศร้า จัดเป็นวิภวตัณหา
เขาย่อยโทสะทั้งสิ้น

เคยมีความสงสัยคล้าย ๆ
คุณครูน้อยคะ

คือ เคยรู้คร่าว ๆ
แต่ว่าหมวดหลัก ๆ ของกิเลสมีโลภะ
โทสะ โมหะ

แต่ก็ไม่แน่ใจในความหมายที่ชัดเจน
และไม่รู้ว่า

อารมณ์จิตปาณะต่าง ๆ
จะจัดลงว่าเป็นหมวดอะไรอย่างไรบ้าง

(เพื่อจะได้เข้าใจถูกหรือเรียกถูกบ้าง
เวลาที่มีสติพิจารณารู้อารมณ์ที่เกิดขึ้น)

พอดีคุณ IQO
เคยตอบไว้ให้ในกระทู้ที่พันธุทิพย์

ไม่รู้จะตอบข้อสงสัยของคุณรื้อน้อยหรือเปล่า แต่หาจะพอช่วยได้บาง

ขออนุญาตคัดลอกมาฝากนะคะ

- - -

กิเลสໃใจคนมื่ออยู่ ๓
ตระกูลใหญ่ คือตระกูลโลภะ โทสะ
โมหะ
กิเลสแต่ละตระกูลก็มีหลายระดับ
ตั้งแต่ที่หยาบมาก ๆ
เห็นได้ชัดเจนเหมือนขยะมูลฝอย
และเล็กลงเหมือนฝุ่นผง
จนถึงที่ละเอียดมาก ๆ เหมือนธุลี
บางคนเจอแล้วก็ยังไม่รู้ว่าเป็นกิเลส
มองไม่ออก ดังนี้

๑. ตระกูลโลภะ หรือราคะ

คือความกำหนัดยินดี รัก อยากได้
ในคน สัตว์ สิ่งของ
หรืออารมณ์ที่หาใคร
มีตั้งแต่หยาบจนถึงละเอียด ดังนี้

๑.๑ อภิขฌาวิสมโลภะ
ความโลภอย่างแรงจนกระทั่งแสดง
ออกมา เช่น ปลน จี ลักขโมย

๑.๒ อภิขฌา
ความเพ่งเล็งทรัพย์สินของผู้อื่น จ้องๆ
จะเอาของเขาละ แต่ยังไม่สงวนท่าที
ไม่แสดงออก

๑.๓ โลภะ
ความอยากได้ในทางทุจริต
อยากได้ในทางที่ไม่ชอบ
แต่ยังไม่แสดงออก

๑.๔ ปาปิจฉา
ความอยากได้โดยวิธีสกปรก เช่น
อยากได้สตาองค์เลย ไปเล่นการพนัน

ไม่รักษาเกียรติ
ไม่รักษาชื่อเสียงของตน

๑.๕ มหิจฉา ความอยากใหญ่
ความมักมาก เช่น
รับประทานอาหาร
วงเดียวกันก็คว้าเอากับอ่อยๆ
ไปรับประทานเสียคนเดียว
ไม่เกรงใจคนอื่น ไม่ รู้จักประมาณ

๑.๖ กามราคะ
ความพอใจในกาม รักเพศตรงข้าม
ยังมีความรู้สึกทางเพศ
หรือยังยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส
สัมผัส ธรรมารมณ์

๑.๗ รูปราคะ
ความติดใจยินดีในอารมณ์ของรูป
พาน
เป็นเรื่องของผู้ฝึกสมาธิจนได้รูป
พานแล้ว

๑.๘ อรูปราคะ

ความตั้งใจยินดีในอารมณ์ของอรุณ
ณาน
เป็นเรื่องของผู้ฝึกสมาธิจนได้อรุณ
ณานแล้ว

ข้อ ๑.๖-๑.๘
นี้แหละที่จัดเป็นกิเลสละเอียด
ที่เรียกว่า ธุลีในตระกูลราคะ

๒. ตระกูลโทสะ
คือความไม่ชอบใจ ความคิดร้าย
คิดทำลายผู้ที่ทำให้ตนโกรธ
มีตั้งแต่หยาบจนถึงละเอียด ดังนี้

๒.๑ พยาบาท ความผูกอาฆาต
จองเวร อยากแค้น ไม่ยอมอภัย
บางที่ขามภพขามชาติก็ยังไม่ยอม
เช่น
พระเทวทัตผูกพยาบาทพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าตั้งแต่ภพในอดีตมา

๒.๒ โทสะ ความคิดร้าย
คิดทำลาย เช่น คิดจะมา คิดจะเตะ
คิดจะดา คิดจะเผาบ้าน
คิดจะทำให้อาย ฯลฯ

๒.๓ โกรธ ความเดือดดาลใจ
คือคิดโกรธแต่ยังไม่ถึงกับคิดทำร้าย
ใคร

๒.๔ ปฏิมะ ความขัดใจ
เป็นความไม่พอใจเล็กๆ
ยังไม่ถึงกับโกรธ แต่มั่นขัดใจ

ข้อ ๒.๔ นี้แหละที่จัดเป็นฐลี
กิเลสละเอียดในตระกูลโทสะ

๓. ตระกูลโมหะ คือความหลง
เป็นอาการที่จิตมีดมน
ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ไม่รู้จักบุญบาป
สวนความไม่รู้วิทยาการต่างๆ
ไม่ใช่โมหะ

คนที่มีความรู้วิทยากรมากเพียงใด
มีปริญญาที่ใบก็ตาม
หากยังไม่รู้จักบุญบาป
ไม่รู้ว่าจะไรควรทำไม่ควรทำอะไร
ได้ชื่อว่าตกอยู่ในโมหะทั้งนั้น
กิเลสตระกูลโมหะ
มีตั้งแต่หยาบถึงละเอียดดังนี้

๓.๑ มิจฉาทิฏฐิ

ความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม
เช่น เห็นว่าพ่อแม่ไม่มีพระคุณ
เห็นว่าเป็นบุญบาปไม่มี
เห็นว่าโลกนี้โลกหน้าไม่มี เป็นต้น

๓.๒ โมหะ ความหลงผิด

ความไม่รู้ผิดชอบชั่วดี

๓.๓ สัkkายทิฏฐิ

ความเห็นว่าเป็นตัวตน เช่น
คิดว่าร่างกายนี้เป็นของเราจริงๆ

๓.๔ วิจิกิจฉา

ความล่งเล่งสงสัยในการปฏิบัติธรรม
เช่น ยังไม่มั่นใจรอยเปอรเซ็นต์
ว่าบุญบาปมีจริงไหม
ทำสมาธิแล้วจะหมดกิเลสจริงหรือ

๓.๕ สีลัพพตปรามาส

ความติดอยู่ในศีลพรตอันงมงาย
เช่น เชื่อหมอดู เชื่อศาลพระภูมิ
เชื่อพระเจ้า

๓.๖ มานะ ความถือตัว

ถือเขาถือเรา

๓.๗ อุทธัจจะ ความฟุ้งซ่าน

เป็นอาการที่จิตไหวกระเพื่อมน้อยๆ
ยังไม่หยุดนิ่งสนิทบริบูรณ์
ไม่ได้หมายถึงความฟุ้งซ่าน
ไม่รู้เหนือรู้ใต้อย่างที่คนทั่วไปเป็น

๓.๘ อวิชชา

ความไม่รู้พระสังฆธรรม เช่น
ไม่รู้ตัวตนเรามาจากไหน
เกิดมาทำไม ตายแล้วจะไปไหน

ตั้งแต่ข้อ ๓.๓-๓.๘ เป็นฐลี
กิเลสอย่างละเอียดในตระกูลโมหะ

โดยสรุป ฐลี หมายถึง
กิเลสอย่างละเอียดทั้ง ๓ ตระกูล
รวม ๑๐ ประการ ได้แก่

๑. สักกายทิฏฐิ
๒. วิจิกิจฉา
๓. สีลัพพตปรามาส
๔. กามราคะ
๕. ปฏิฆะ
๖. รูปราคะ
๗. อรูปราคะ
๘. มานะ

๙. อุทัจจะ

๑๐. อวิชา

ทั้ง ๑๐ ประการนี้เรียกว่า
สังโยชน์ ๑๐
พระโสดาบันจะสามารถละสักกายทิ
ฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาสได้
มีความเชื่อมั่นในคุณของพระรัตนต
รย์เต็มที่ไม่มีความลังเลเลย
ส่วนพระสกิทาคามีก็ได้ ๓
ขอแรก เช่นเดียวกับพระโสดาบัน
แต่กิเลสขอที่เหลือเบาบางลง
ส่วนพระอนาคามีก็ได้เพิ่มอีก ๒
ขอ คือ กามราคะและปุณฺณิฆะ
มีแต่พระอรหันตเท่านั้นที่ละสังโยช
นฺธุลีกิเลสทั้ง ๑๐ ประการ
ได้อย่างสิ้นเชิง มีจิตผ่องใส
บริสุทธิ์ตลอด

ระดับโทษของกิเลสทั้ง ๓

ตระกูล

ราคะ มีโทษน้อย แต่คลายช้า
คนจะรักกัน อยู่กันฉันสามีภรรยา
ถือว่าไม่ผิดศีลธรรม
ขออย่าไปนอกใจหรือไปมีชู้ก็แล้วกัน
โทษของราคะไม่ค่อยหนักนัก
แต่การจะเลิกนั้นยากมาก คลายช้า
คนลองรักกันแต่ไม่เห็นหน้าไม่กี่วัน
ก็ทำท่าจะตายเอาให้ได้
บางที่ตายแล้วเกิดใหม่ใจยังผูกพันกัน
น้อยเลย จะให้เลิกรักเลิกยาก

โทสะ มีโทษมาก แต่คลายเร็ว
เวลาโกรธขัดใจขึ้นมาฆ่ากันได้
บางที่ถึงขนาดฆ่าพ่อแม่
ทำอันตรัยกรรมก็ยังได้ มีโทษมาก
แต่ทว่าคลายเร็ว
ถ้าเขาขอโทษขอโพย
เอาอกเอาใจไม่นานก็หาย
โทสะคลายเร็วอย่างนี้

โมหะ มีโทษมากด้วย

คล้ายชาด้วย ความหลง
ความไม่รู้พระสัทธรรมนี้มีโทษมาก
ทำให้เราหลงไปทำบาปตกนรกเสีย
าแย
เราต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏสง
สารกันมานับภพนับชาติไม่ถวน
ทนทุกข์กันตลอดมาก็เพราะโมหะนี้
เอง
และแถมเจ้าโมหะความหลงนี้ยังคล
ายชาอีกด้วย
คนหลงไม่รู้จักบุญไม่รู้จักบาปละก็
กว่าจะแกได้ทานว่าหืดขึ้นคอเลย
บางทีก็ต้องรอพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
องค์ต่อๆ ไปโน้นมาโปรด
ซึ่งยังไม่รู้ว่าจะแกหายหรือเปล่า

(บางส่วนจากพระธรรมเทศนา
"มงคลชีวิต ๓๘ ประการ" มงคลที่

๓๗ จิตปราศจากฐลี โดยพระภิกษุวิริยคุณ (เผด็จ ทัตตชีโว)

" รัก โลก โกรธ หลง "

รัก คือการให้
โลก เป็นสิ่งที่เห็นเยอะแยะไปในคนชั่ว
โกรธ คือไฟที่สูมอยู่ในทรวง
หลง คือรักที่หลอกลวง....สุดท้ายคือเข้าใจ